

No. 3379 – 01.10.2015.

Субвенције за радна места

И после Динкића – Динкић

Економска политика сваке државе требало би првенствено да створи услове за повољно улагање домаћих предузећа, на тек потом да се повинује странним.

Међутим, званичници Србије првенствено говоре о страним улагачима, док су домаћи гурнути у запећак. Да би се улагања подстакла, потребно је смањити бројне и велике административне препреке, дозволе и порезе који отежавају и успоравају пословање, а истовремено стварају услове за процват корупције.

Немајући идеје или могућности да повећа улагања из сопствене акумулације (ако је има), владајућа гарнитура чини најгору могућу ствар: привлачи стране улагаче уз помоћ великих новчаних стимулација по запосленом. И после Динкића - Динкић! Страним улагачима се пружају новчана средства пореских обвезника Србије, а странци пословично запошљавају неквалификовану радну снагу, која је слабо плаћена и нема изгледа за техничко унапређење. Плата тако запосленим радницима по неколико година стиже из буџета Србије. Они, дакле, странцима раде неколико година бесплатно, као веслачи на старовековним галијама. Радна снага у Србији странцима је јефтинија него у Вијетнаму. Када субвенције (плате које долазе из буџета Србије) пресахну, за две-три године, страни улагач може лако да каже: наставите субвенције или одлазимо.

Нити једна међународна организација од имена и угледа, а ни вредна академска истраживања, не саветују стимулације страним улагачима као инструмент економске политике, јер су оне неделотворне. Новац се преноси са сиромашних домаћих пореских обвезника ка иностраним власницима капитала; расподела дохотка је неравномерна, а и лако може да дође до корупције. У начелу, страни улагач увек долази на одређену локацију јер је тако раније одлучио, а ако тамо постоје субвенције за улагање, неразумно би било да их одбије. То му снижава трошкове пословања.

Таква политика је и са теоретске стране штетна јер прави дискриминацију између домаћих и страних улагача. У таквој ситуацији, домаћи привредник може да изнесе свој капитал у иностранство, па га затим уложи у Србију под неким другим, иностраним именом и добије бесплатну радну снагу на неколико година. Привлачно и занимљиво, зар не?

Савети економске струке и међународних организација за економску политику су да је много боље и успешније уложити средства у стално образовање радне снаге и на такав начин привући и задржати стране улагаче, него им пружати непосредну новчану помоћ. Већина сада најтраженијих струка на свету није постојала пре само пет година. Онај ко образује радну снагу за послове садашњости и будућности, најуспешније привлачи улагаче и скреће пажњу на себе. Ко спроводи такву политику одмах буде запажен на „радарском екрану“ страних

улагача. ОЕЦД и други саветују да се у политику привлачења страних улагача дубоко укључи и Министарство просвете. Колико би могло да се образује нових кадрова привлачних за улагаче за средства која су уложена за (привремено) запошљавање неквалификованих и нископродуктивних радника? Просвета једва саставља крај са крајем. Доситеј и даље недостаје Србији. Сада је прилика да се та слабост исправи.

Мирослав Н. Јовановић